

Komentari zaprimljeni u javnoj raspravi

Javna rasprava održana: 30.01.2018. - 01.03.2018.

Dokument u javnoj raspravi: Nacrt plana razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u gradovima Daruvar i Grubišno Polje, te općinama Dežanovac, Đulovac, Končanica i Sirač

Komentare dostavio: HT d.d.

Komentari zaprimljeni: 27.2.2018.

Komentar operatora	Odgovor NP
Kategorija: Lokacija demarkacijskih točaka	
<p>HT naglašava kako konačan sadržaj Nacionalnog programa razvoja širokopojasne agregacijske infrastrukture (engl. National Programme for Backhaul Broadband Infrastructure – u daljnjem tekstu: NP-BBI Program) u ovom trenutku nije javno objavljen te Vlada Republike Hrvatske još uvijek nije donijela odluku o donošenju NP-BBI-a, te se dovodi u pitanje održivost samog Projekta ukoliko se osiguranje dostupnosti agregacijskih kapaciteta temelji isključivo na trenutno predloženom konceptu NP-BBI Programa, a radi osiguranja održivosti Projekta HT u nastavku predlaže odrediti demarkacijske točke u skladu s postojećom agregacijskom infrastrukturom HT-a.</p> <p>S obzirom na geografski položaj naselja, veličinu naselja odnosno potencijalni broj krajnjih korisnika/korisničkih jedinica u naseljima, te postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu HT-a koju je moguće iskoristiti u Projektu, HT predlaže formiranje 9 demarkacijskih točaka u Projektu. Predložene demarkacijske točke nalaze se na lokacijama pristupnih čvorova spojenih svjetlovodnim kabelom na postojeću agregacijsku mrežu HT-a kako je ispod navedeno u Tablici 1. Prijedlog lokacija demarkacijskih točaka.</p>	<p>Primjedba se odbacuje.</p> <p>Iako je prijedlog broja demarkacijskih točaka u skladu sa nacrtom NP BBI-a koji predviđa devet demarkacijskih točaka, one se ne nalaze na lokacijama koje predviđa nacrt NP-BBI.</p> <p>U slučaju da se broj i lokacije demarkacijskih točaka izmijene u konačnoj verziji NP-BBI, nove informacije će biti sadržane u konačnoj verziji Plana.</p>

Tablica 1. Prijedlog lokacija demarkacijskih točaka:

Nadalje, HT posjeduje agregacijsku mrežu koja uz određenu nadogradnju može osigurati potrebne kapacitete tražene unutar Projekta. Usluga agregacijskog povezivanja će se temeljiti na Ethernet tehnologiji.

Također, HT napominje kako HT u navedenim lokacijama ima tehničke prostore (postojeći čvorovi fiksne pristupne mreže) koji se mogu koristiti za smještaj opreme demarkacijskih točaka u ovisnosti o konačnim zahtjevima za prostorom demarkacijskih točaka (ukupni zahtijevani gabariti, opremljenost, režim korištenja u operativnom radu...), pri čemu uvjeti korištenja mogu biti predmet budućih pregovora.

Iako operator to nije izričito zatražio, podaci u tablici nisu ovdje prikazani kako bi se izbjeglo eventualno otkrivanje povjerljivih poslovnih informacija.

Kategorija: Struktura i razina maloprodajnih paketa	
HT smatra da je planirana zahtijevana minimalna razina pružanih maloprodajnih usluga prihvatljiva ukoliko će predloženi veleprodajni uvjeti i naknade koji će proizaći iz Projekta biti u skladu s veleprodajnim uslugama koje HT nudi u tom trenu i koje su kao takve regulirane od strane HAKOM-a.	Nema primjedbi.
Kategorija: Veleprodajni uvjeti pristupa	
<p>Vežano za predložene veleprodajne usluge u Projektu u Tablici 59 (Mogući veleprodajni proizvodi (pristupne točke) po tehnologijama) i predloženo vremensko trajanje pružanja istih HT nema primjedbe na iste s obzirom da su u skladu s veleprodajnim uslugama navedenima u poglavlju 2.6.1 (Obvezni skup podržanih veleprodajnih usluga) Okvirnoga nacionalnoga Programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (NN 68/2016)_ (dalje u tekstu: ONP).</p> <p>HT naglašava da obaveza davanja pristupa neaktivnim svjetlovodnim vlaknima (dark fiber) ne podliježe za jezgri i agregacijski dio elektroničke komunikacijske mreže prvenstveno iz razloga što ovaj dio elektroničke komunikacijske mreže mora biti riješen u sklopu NPBBi projekta. Radi transparentnosti, pristup neaktivnim svjetlovodnim vlaknima (dark fiber) odnosi se prvenstveno na spajanje aktivne opreme operatora korisnika u backhoul dijelu mreže (spajanje aktivnog pristupnog čvora s agregacijskom mrežom), a u slučaju da ne postoji slobodan prostor u cijevima EKI za uvlačenje kabela od strane Operatora korisnika te spajanje lokacije distribucijskog čvora u pristupnoj mreži s aktivnom opremom Operatora korisnika – „feeder“ (ONT pristupni čvor).</p> <p>HT nema primjedbi na opisani postupak određivanje naknada za navedene veleprodajne usluge s obzirom da je isti u skladu s opisanim postupkom određivanja veleprodajnih naknada u poglavlju 2.6.2 ONP-a (Pravila određivanja i nadzora veleprodajnih naknada).</p> <p>Veleprodajne usluge sukladno ONP-u koje će HT nuditi temelje se na popisu veleprodajnih usluga iz Smjernica za primjenu pravila državnih potpora koje se odnose na brzi razvoj širokopojasnih mreža (dalje u tekstu: SDPŠM), odnosno nizu veleprodajnih usluga koje su trenutno propisane HT-u u sklopu regulatornih mjera od strane HAKOM-a.</p> <p>Popis veleprodajnih usluga koje HT ima namjeru nuditi na područjima koji su obuhvaćeni s javnom raspravom strukturiran je sukladno mogućim tehnološkim rješenjima koja će biti primijenjena u projektima, uz uvažavanje postojećeg stanja na tržištu i interesa ostalih operatora za pristup novoizgrađenim mrežama.</p> <p>Trenutna regulacija veleprodajnog tržišta, a koja je zahvaćena izgradnjom pristupne mreže nove generacije (engl. Next Generation Access networks)_ (dalje u tekstu NGA mreže) je pokrivena s slijedećim Standardnim ponudama u kojima su opisani uvjeti korištenja te veleprodajne cijene korištenja HT infrastrukture, određene od strane HAKOM-a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pristup elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi zasnovanoj na bakrenoj infrastrukturi i tehničkim prostorima - Standardna ponuda Hrvatskog Telekomu d.d. za uslugu izdvojenog pristupa 	Nema primjedbi.

lokalnoj petlji:

<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa>

- Pristup širokopojasnoj elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi na aktivnoj opremi - Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa:

<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/davatelji-usluga/isp/regulativa/>

- Pristup elektroničkoj komunikacijskoj infrastrukturi i povezanoj opremi (kabelska kanalizacija) - Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (kabelske kanalizacije) Hrvatskog Telekom d.d.:

<https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa>.

Visine veleprodajnih naknada i pripadajući uvjeti isporuke usluga u projektima odgovaraju vrijednostima i uvjetima isporuke istih ili usporedivih usluga u područjima u kojima HT posluje pod reguliranim tržišnim uvjetima na području cijele Republike Hrvatske određenima od strane HAKOM-a, što obuhvaća i naknade i uvjete koji su propisani kroz regulatorne mjere HAKOM-a. Time se postavljaju jednaki uvjeti poslovanja za sve operatore na cijelom području Hrvatske i izbjegava situacija u kojoj bi u različitim područjima vrijedili različiti veleprodajni uvjeti.

U slučaju da u budućem razdoblju provedbe projekata, u sklopu regulatornih mjera vezanih za NGA mreže, budu propisane ili se budu nudile nove veleprodajne usluge, HT će iste uključiti u skup veleprodajnih usluga mreža izgrađenih uz potpore.

Kategorija: Korištenje postojeće infrastrukture	
<p>Sukladno poglavlju 2.5.5. ONP-a (Korištenje postojeće infrastrukture), odnosno članku 78(f) SDPŠM-a, te Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/2016.), HT smatra da je za Projekt potrebno koristiti postojeću elektroničku komunikacijsku infrastrukturu radi ekonomski povoljnijih uvjeta odnosno nižih investicijskih troškova u odnosu na slučaj izgradnje nove infrastrukture.</p> <p>HT ovim putem napominje da je ista dostupna i regulirana mjerama koje propisuje HAKOM putem Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN 36/2016), te putem Pravilnika o svjetlovodnim distribucijskim mrežama (NN 57/2014), kao i putem sljedećih standardnih ponuda HT-a:</p> <p>- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme (kabelske kanalizacije) Hrvatskog Telekom d.d. (dostupna na web poveznici: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa)</p> <p>- Standardna ponuda Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (dostupna na web poveznici: https://www.hrvatskitelekom.hr/poslovni/veleprodaja/fiksni-operatori/regulativa)</p>	<p>Nema primjedbi.</p>
Kategorija: Ostalo	
<p><u>1.) KLJUČNI KOMENTARI:</u></p> <p>A) HT iskazuje interes za sudjelovanjem u Projektu putem investicijskog modela A (privatni DBO).</p> <p>B) Prijedlog izmjena i nadopuna kriterija javne nabave za odabir operatora:</p> <p>HT predlaže da se kriteriji javne nabave za odabir operatora u Projektu prezentiranih u poglavlju 12.1.6 PRŠI-a (Kriteriji za odabir ponude), Tablici 60 (Kriteriji odabira ekonomski najpovoljnije ponude) usklade u najvećoj mogućoj mjeri s predloženim kriterijima u ONP-u, poglavlje 2.7.1 (Kriteriji odabira najpovoljnije ponude), kao i s odobrenim specifičnim kriterijima odabira unutar investicijskog prioriteta 2a1 (dalje u tekstu: Odobreni kriteriji), a koji su odobreni u prosincu 2017. od strane Odbora za praćenje Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ (dalje u tekstu: OPKK).</p> <p>Iz navedenog razloga HT predlaže da se kriterij iz Tablice 60 „Vlastiti iznos sufinanciranja“ definira kao relativni udio, a što je u skladu s Odobrenim kriterijima.</p> <p>Nadalje, vezano za kriterij „Tehničke karakteristike ponuđenog rješenja #2“, HT predlaže da se pripadajući tekstualni dio u koloni „Opis“ Tablice 60 definira na način da se ocjenjuje doprinos ovom kriteriju na temelju</p>	<p>Primljeno na znanje.</p> <p>NP će obavijestiti sve sudionike javne rasprave i NOP, te ostale zainteresirane dionike o odabranom investicijskom modelu po završetku izrade konačne verzije Plana u kojem će biti navedeni i konačni kriteriji za odabir ponude ukoliko će odabrani model biti model A. Također, konačni kriteriji za odabir ponude bit će usklađeni i sa tada važećim specifičnim kriterijima odabira unutar investicijskog prioriteta 2a1.</p>

bodova pokazatelja kako je definirano unutar kriterija 6. i 7. u Odobrenim kriterijima, a pri čemu je svakako potrebno uzeti u obzir zadane donje i gornje pragove po istima (Kriterij 6.: 40% - 90% i Kriterij 7.: 60%-90%).

HT smatra da je u Tablici 60 suvišan kriterij „Podrška za ultrabrzi pristup brzinama preko 1 Gbit/s na svim priključcima“ iz razloga što se strukturnim pravilom ONP-a definira kako minimalne brzine NGA širokopojsnog pristupa koje moraju biti podržane na mreži izgrađenoj uz potpore u sklopu ONP-a, odnosno kako bi se ostvario značajan iskorak iznose 40 Mbit/s download i 5 Mbit/s upload, stoga HT predlaže ukidanje navedenog kriterija. Štoviše, navedeni kriterij HT predlaže ukinuti kako bi se izbjeglo dvostruko bodovanje/nagrađivanje u evaluaciji ponuda iz razloga što bi se ostvarenjem kriterija iz Tablice 60. „Tehničke karakteristike ponuđenog rješenja #2“ u načelu postigli zahtjevi koji se traže kroz kriterij „Tehničke karakteristike ponuđenog rješenja #3“.

Završno, HT predlaže da se svakako uzmu u obzir gore predloženi ekonomski kriteriji odabira ponude od strane HT-a, a sve u svrhu što veće vjerojatnosti „prolaska“ ovog Projekta na državnom pozivu za dodjelu bespovratnih sredstava čime će se Projektu omogućiti financiranje bespovratnim sredstvima državnim potporama kao i vlastitim investicijskim sredstvima odabranog operatora.

2.) VERIFIKACIJA BOJA PODRUČJA I CILJANI OBUHVAT PROVEDBE PROJEKTA

HT u prilogu Upitnik za operatere (u inačici 4.5) dostavlja detaljne podatke o područjima Projekta na kojima je trenutno u mogućnosti pružati širokopojsni pristup s brzinama od najmanje 30 Mbit/s.

HT naglašava da je Prilog Upitnik za operatere (u inačici 4.5.) ispunio na temelju raspoloživih mjerenja postojećih širokopojsnih linija i na temelju predikcije minimalnih dostupnih brzina za ostale adrese koje HT ne prepoznaje kao svoje korisnike.

HT je u svrhu detaljne verifikacije boje područja i ciljanog obuhvata provedbe Projekta kupio od Državne geodetske uprave (dalje u tekstu: DGU) grafičke podatke iz područnih registara prostornih jedinica o kućnim brojevima na području prostornog obuhvata provedbe Projekta.

HT naglašava kako jedna adresa u prilogu Upitnik za operatere (u inačici 4.5) nije zavedena u DGU te posljedično za istu nije moguće ispuniti traženu verifikaciju boje područja, a kako se traži od strane NP-a u prilogu Upitnik za operatere (u inačici 4.5.).

Zaključno, HT traži da se sve adrese za koje je naznačeno da je dostupna pristupna brzina od najmanje 30 Mbit/s isključe iz ciljanog obuhvata provedbe Projekta, a s obzirom da navedene adrese predstavljaju tzv. siva područja, a čije su-financiranje javnim sredstvima nije dozvoljeno u OPKK.

NP je u svrhu mapiranja dostupnih brzina širokopojsnog pristupa Internetu kupio podatke grafičkih podataka iz područnih registara prostornih jedinica o kućnim brojevima od strane Državne geodetske uprave (DGU). Pomoću tih podataka (izvozom u Excel) nastao je Upitnik i sve adrese koje se u njemu nalaze. Datum stvaranja podataka DGU naveden je u nacrtu Plana. U Upitnik nisu dodavane nikakve druge adrese iz drugih izvora. Stoga ne možemo prihvatiti komentar da dio adresa „nije zavedeno u DGU“.

Sve adrese za koje je naznačeno da je dostupna ili se planira dostupnost nepokretnog širokopojsnog pristupa s brzinama od najmanje 30 Mbit/s isključit će se iz ciljanog obuhvata provedbe Projekta.

3. OSTALO

A) FTTH P2MP (GPON)

HT ističe kako GPON nije tehnologija kojom se omogućava samo i isključivo brzi pristup, već se istom omogućava i ultra brzi pristup. Također, ovom tehnologijom moguće je zadovoljiti ultrabrzi pristup koji se kao cilj navodi u PRŠI-u, te pristup na pasivnom i aktivnom sloju, a čime Projekt uz primjenu i takvog tehnološko-veleprodajnog rješenja može biti financijski isplativiji, pogotovo u određenim rjeđe naseljenim dijelovima obuhvata Projekta.

Radi izbjegavanja dvojbi, navedeno je potrebno navesti u poglavlju 8.1.4 PRŠI-a (Tržišni razvoj tehnologija), unutar dijela „FTTH P2MP (GPON, WDM PON)“.

B) KORIŠTENJE POSTOJEĆE EKI

U poglavlju 8.2 pod naslovom „Kabelska kanalizacija i nadzemna mreža stupova“, odjeljak 2. i 3. u cijelosti se netočno opisuje pravni položaj postojeće infrastrukture Hrvatskog Telekom, vlasništvo nad istom te instituti prava puta i prava služnosti.

Netočno je navedeno da HT upravlja infrastrukturom čak i kada ne posjeduje vlasništvo nad istom. HT je infrastrukturni operator koji je vlasnik svoje infrastrukture (uključivo kabelaške kanalizacije i nadzemne mreže stupova). Sukladno Zakonu o elektroničkim komunikacijama (NN 73/2008, 90/2011, 133/2012, 80/2013 i 71/2014) HT se kao infrastrukturni operator koristi vlastitim nekretninama i/ili nekretninama drugih u svrhu građenja, održavanja, razvoja i korištenja elektroničke komunikacijske mreže i elektroničke komunikacijske infrastrukture. Za predmetno korištenje zemljišta preko kojeg je infrastruktura izgrađena HT je dužan plaćati naknadu za korištenje zemljišta ili kao naknadu za pravo služnosti po ugovoru o pravu služnosti koji je HT sklopio s vlasnikom ili kao naknadu za pravo puta po potvrdi o pravu puta koju izdaje HAKOM ili kao naknadu po odluci o koncesiji po sklopljenom ugovoru o koncesiji za pomorsko dobro. Institut prava puta nipošto nije „formalno-pravna supstitucija za samo vlasništvo nad infrastrukturom“ već je institut koji omogućava infrastrukturnom operatoru korištenje zemljišta u vlasništvu drugih pod propisanim uvjetima i to samo ako upravitelj općeg dobra ili vlasnik nekretnine ne ugovore korištenje nekretnina s infrastrukturnim operatorom na neki drugi način kao što je npr. ugovor o pravu služnosti.

C) PRIJEDLOG UGOVORA O PROJEKTIRANJU, IZGRADNJI I UPRAVLJANJU ŠIROKOPOJASNOM INFRASTRUKTUROM NA PODRUČJU GRADA

1. U članku 6. stavku 2. dodati: „ukoliko potrebne izmjene ne iziskuju dodatne troškove operatora. U slučaju da potrebne izmjene iziskuju dodatne troškove, iste će snositi NP.“

2. U članku 7. brisati riječi „Planu razvoja širokopojasne infrastrukture“. Navedeno HT predlaže iz razloga što HT smatra da PRŠI nije relevantan dokument u smislu da čini sastavni dio ovog Ugovora

Primljeno na znanje, te će poglavlje biti dopunjeno.

Primjedba se prihvaća jer Plan nema namjeru rješavati pravne aspekte vlasništva nad infrastrukturom, te ulaziti u bilo kakve prijepore ili dalje rasprave s time u vezi. Stoga će paragrafi 2. i 3. biti uklonjeni iz konačne verzije Plana.

Primjedbe su primljene na znanje, te će konačna verzija ugovora, koja može, ali ne mora sadržavati ove primjedbe, biti dio konačne verzije Plana.

već je PRŠI služio javnom naručitelju kao podloga za pripremu natječajne dokumentacije po kojoj je odabrana ponuda Operatora i koja je kao takva relevantna da bude prilog ovog Ugovora.

3. U članku 10. brisati riječi „Planu razvoja širokopojasne infrastrukture i“, iz razloga što HT smatra da navedena odredba primarno proizlazi iz preostalih dokumenata navedenih u članku 10., stavku 1.

4. U članku 12. riječi „preostala potrebna financijska sredstva za zatvaranje financijske konstrukcije projekata iz vlastitih izvora“ zamijeniti s riječima: „financijska sredstva koja odgovaraju ugovorenom dijelu privatne investicije Operatora.“

5. U članku 19. kao instrument jamstva za uredno ispunjenje ugovora umjesto opisane garancije banke definirati jamstvo u obliku bjanko zadužnice.

6. Na završetku članka 22. dodati riječi: „odnosno ako isti nisu propisani, u razumnim rokovima“

7. Sadržaj članka 25. u cijelosti izbrisati i zamijeniti sa: „Za štete koje bi NP-u mogle nastati pri izvršenju ugovorne obveze, a koje su uzrokovane namjerom ili grubom nepažnjom, odgovornost Operatora biti će neograničena. U svim ostalim slučajevima, ukupna odgovornost Operatora za štetu nastalu NP-u povredom obveza Operatora iz ovog Ugovora (radnjom ili propuštanjem) ograničena je na materijalnu štetu do maksimalnog iznosa od 10% u vrijednosti ugovorne cijene iz stavka 3., članka 2. Svaka odgovornost Operatora za neizravnu štetu kao što je, ali nije ograničeno na, negativna šteta ili izmakla korist, neimovinska ili nematerijalna šteta, bespovratni troškovi, gubitak podataka ili potraživanja trećih osoba jest isključena“, i

„Operator nije dužan snositi troškove nastale zbog nepredviđenih radova i/ili odstupanja od Ponude Operatora ako je do istog došlo bez krivnje Operatora zbog posebnih propisa iz područja arheologije, zaštite okoliša i sl.

8. U članku 28. uvesti dodatne odredbe kako slijedi:

„(4) O raskidu ovog Ugovora potrebno je obavijestiti drugu ugovornu stranu pisanom obaviješću upućenom poštanskom pošiljkom s povratnicom.

(5) Prestanak ili raskid ovog Ugovora neće utjecati na odredbe Ugovora, koje direktno ili indirektno ostaju na snazi i nakon prestanka ili raskida ovog Ugovora.“

4. ZAKLJUČAK:

- HT iskazuje interes za sudjelovanjem u Projektu putem **investicijskog modela A** (privatni DBO).
- • HT predlaže **izmjene i nadopune kriterija javne nabave** za odabir operatora.

Primljeno na znanje.

NP će obavijestiti sve sudionike javne rasprave i NOP, te ostale zainteresirane dionike o odabranom investicijskom modelu po završetku izrade konačne verzije Plana u kojem će biti navedeni i konačni kriteriji za odabir ponude ukoliko će odabrani model biti model A.